

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP.

Feladvány szerkesztők háboruban léte alatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2. Telefonszám 124.

ELOFIZETÉSI ARAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 „ Egy hónapra 1 „ 20

Iparunk és a háború

Makó, ápr. 22.

A háború egyik legnehezebb feladata a gyári és ipari üzemek zavartalan fentartása. Nem arról van szó, hogy sikerül-e embereket elegendő számban visszatartani a katonai szolgálattól, hanem képes volt-e elég erős alapot teremteni a magyar ipar a háborús állapottal elengedhetlenné vált új berendezkedéshez?

Nyugodt önérzettel állapíthatjuk hogy igen.

A külföld és a semleges államok behozatali forgalmának majdnem teljes szünetelése szükségessé tette, hogy önjereje utaltassék a magyar ipar. Az életrealitás kétségtelen jele, ha az önjereje utalt magyar ipar nemcsak megállni, hanem sok tekintetben fejlődni is tudott. Nagy eredmény ez. A hadvezetőség most meggyőződhetett arról, hogy a hadi szükségletek előállítását nem szabad központosítani s óriási érdekek fűződnek ahhoz, hogy a hadicélokot szolgáló cikkek készítésére minden olyan gyár berendezkedjék, amely felszerelésével hivatott a hadvezetőség részéről támasztható igények kielégítésére.

E ponton lett figyelmes a hadvezetőség az eddig mostoha elbánságban részesült magyar iparra. Észrevette, hogy tudunk versenyképesek lenni, a teljesítményeket fokozni. A konjunkturák változásától függő iparvállalatok egymásután és gyorsan alakultak át hadfelszerelési üzemekké, ma már jövedelmezően szolgálják nemcsak saját érdekeiket, de a háborút is. A nyersanyagok beszerzésének nehézségei csak úgy voltak eliminálhatók, hogy az ötletekben kifogyhatatlannak bizonyult magyar ipar gyorsan gondoskodott pótlásról. Az érdemet minden áron esőkenteni igyekvő ne vesse itt közbe, hogy ez csak utánzása volt a német és osztrák iparnak. Nem tagadható, hogy a német és az osztrák vállalatok szintén felismerték a háborús helyzethez való alkalmazkodás szükségességét és sok sikerrel keresztül is vitték. De kérdem, hogy a gépipar akkora fejlődésével szemben, amely a pótlásul felhasznált új anyagok változott rendszerű feldolgozásához szükséges gépek, szerszámok és berendezési tárgyak gyorsabb, megfelelőbb beszerzését tette lehetővé, mint nálunk, ahol a gépipar — sajnos, — még ifjúkorát

éli, a külföldről való beszerzés sok nehézséggel, körülményességgel, meg költségességgel még beszélni is közhely, nem nagyjelentőségű érdem-e, hogy a magyar ipar akart és tudott is új berendezkedést teremteni már a háború kezdetén.

A esajkák készítéséhez szükséges alumíniumban való takarékoskodás mellett ma ózozott vaslemezéből a kívánalmaknak éppen olyan megfelelő esajkákat kapnak katonáink, amiképpen a srappellgyújtófejeket sárgaréz helyett vasból teljesen kielégítően gyártják. A háborúban való takarékoskodás tette szükségessé, hogy az áósórtartók bádognál és hevederrel készíttessenek. Így történik. Schol

más téren sincs fennakadás. A sok ötletet s leleményességet, amely a hadfelszerelés terén lépten-nyomon tapasztalható, ma — hadiérdekből — korai volna ismertetni. De minden ötlet és leleményesség, amelyet a magyar ipar most produkál s amellyel a hadvezetőség nehéz feladatait segíti, ékes tanulság marad az elkövetkező békében, hogy a magyar iparnak hadi megrendelésekkel való foglalkoztatása nemcsak Magyarország létérdeke, de a monarchiáé is.

Vajjon politikusaink és az illetékes közgazdasági tényezők megfognak-e tenni mindent annak érdekében, hogy e tanulság el ne felejtessék?

Dnyeszter vize például 12 lábbal emelkedett. A vidék a legszelebb körzetben óriás mocsárhoz hasonlatos. Az oroszok erejüket a legközelebbi telepőcellői szakaszra kénytelenek irányítani. A többi kárpáti fronton hetekig tartó nyugalomra lehet számítani.

Hindenburg új offenzívára készül

Kopenhága, ápr. 22.

Pétervárról táviratozzák, hogy a németek tíz órán át szakadatlanul bombázták Ossoviec várát nyolc-hüvelykes ágyúkkal és közben német repülőgépek keringtek a vár fölött. A pétervári újságok azt írják, hogy Hindenburg új tervvel foglalkozik, amely arra irányul, hogy általános ostromot kezd Varsó ellen s ezért történt, hogy minden tartalékát összevonta, mert tervének keresztülviteléhez 300 ezer főnyi hadsereg van szükség. Elkeseredett ütközetek folynak Jedvabónánál, Seleskinél és Brokierznel. Az augusztóvi erdő körül tovább tart a küzdelem és különösen Vigryze körül nagyon tévelykenek a német csapatok. Itt a németek erődöket építenek, amelyek már is bevehetetlennek látszanak. Minden jel arra vall, — ezt állapítják meg a pétervári lapok kivétel nélkül — hogy Hindenburg döntő csapást készít elő. Margrabov és az augusztóvi erdő között a németek vasutat építettek.

Németek a Beszkidekben

Bécs, április 22.

Roda Roda, a „Neue Freie Presse“ haretéri tudósítója a Beszkidekben operáló német seregnél járt és tapasztalatairól most számol be lapjának. Ez a német sereg a Virava és az Olyka völgyében helyezkedett el, jó védelmi állásban. Az egyik hadosztályparancsnok, F. vezérőrnagy, miután szemlét tartott csapatai fölött, hangosan kacagva ezt mondotta Roda Rodának:

— Mondja meg a budapestieknek, hogy fellobogózhadják a várost: az oroszok nem jönnek be a Kárpátokba.

A világháború hírei:

Koniecznánál visszaszorítottuk az orosz

Eperjes, április 22.

Tüzérségünknek sikerült egy orosz löporraktárt a levegőbe roptatni. Az oroszoknak az a kísérlete, hogy jobbszárnyukat Koniecznától a galíciai Wijscováig kiterjesszék, teljes fiaskóval végződött. Az oroszok képtelenek voltak csapataink rohamának ellentállani és miközben Hancova és Uscie irányában mintegy hat kilométernyire visszaszorítottuk őket, számtalan foglyot ejtettünk, akik panaszkodnak, hogy naponként csak egynegyed kilogramm kenyert és ugyanannyi nyers húst kaptak.

A bukovinai harcok

Bukarest, ápr. 22.

Az „Universul“ tudósítója Heratából a következőket jelenti: Hétfőn éjjel az egyik orosz század támadást kísérelt meg a Mahalánál levő osztrák és magyar csapatok ellen. Az osztrák és magyar katonák a lövőárkokból kiugráva, ellentámadásba mentek át és ember ember ellen való szuronyharcban visszakergették az oroszokat,

akik nagy veszteségeket szenvedtek. Kedden reggel hat órakor az oroszok ágyútűzelést kezdtek Tureni ellen, de az osztrák és magyar nehéz ütegek csakhamar elhallgattatták az ellenséges ágyukat.

Gurahumora, ápr. 22.

Hiteles jelentés jött Zaleszkykiből hogy az osztrák és magyar tüzérség a Dnyeszter hidját szétlőtte. A folyó jobbpartján a magaslatocon vannak az orosz hadállások. A hid elpusztítása után az oroszok pontonokat akartak verni, hogy átkeljenek a Dnyeszter balpartjára, de az osztrák és magyar ágyútegek a félig kész pontonhidakat is szétlőtték.

Szünet a kárpáti harcokban

Berlin, ápr. 22.

Kopenhágából jelentik: A „Daily Telegraph“ és az „Evening News“ az orosz hadvezetőség köréből szerzett információk alapján azt jelentik, hogy az oroszok kárpáti offenzívája a kedvezőtlen időjárás következtében teljesen holtpontra jutott. Az egész Kárpátokban áradás van, amely a csapatmozdulatokat és a hadiszertpótlást tisztára lehetlenné teszi. A

Ablakredőnyök önműködővel minden nagyságban kaphatók a PALLAGI-czegnél.

Berlin, április 22.

Leonhard Adelt, a „Berliner Tageblatt“-nak a kárpáti hártérre kiküldött haditudósítója a német csapatoknak a lupkovi szorosnál folytatott legutóbbi harcáról a következő jelentést küldötte lapjának:

Miután a Kobila-hegy elfoglalásával a Laborcerév és Virava közötti vonal a szövetségesek kezébe került, az ellenséges arcvonalak mintegy 200 méternyire álltak egymástól. Csapatainknak további előnyomulása nem mutatkozott célszerűnek, minthogy ily módon az ellenség oldaltüzelésének lettek volna kitéve. Az orosz tüzérség, amely itt nagyon erős, nem úgy, mint a Dukla-szorosnál, éjjel és nappal ontotta a gránátokat és srappelleket lövészárkainkra. Ezenkívül a fényszórókat is erősen működötték mindkét oldalon. Az oroszok a sötétség védelme alatt majdnem minden éjjel támadásokat kíséreltek meg állásaink ellen. A legutóbbi kísérletnél egy orosz csapat mintegy hatvan lépésnyire kuszott lövészárkaink közelébe, amikor a németek irtó gépfegyver- és fegyvertüzelést indítottak ellene. A meglepett oroszok irtózatossá váltak menekültek vissza saját állásaikba. A német állások előtt kétszázalékos orosz holttestet számláltak össze. Az oroszok ezek alatt a folytonos nyugtalanítások alatt azonban célszerűnek látták, hogy a németekkel szemben levő közeli magaslatokon elfoglalt állásokat kiürítsék és lövészárkainktól kétezer lépésnyire vonuljanak vissza. Egy német őrséget a legközelebbi állásokat teljesen üresen találta, az oroszok azonban másnap kisebb csapatteket toltak oda előre. Az ellenséges arcvonalak között egy elhagyott lövészárk húzódik, amelyet annak idején az osztrák és magyar csapatok készítették. A terep- és időjárási viszonyok rendkívül megnehezítik az akciókat. Az árkokban lábmagasságnyra áll a víz, minthogy az utóbbi napokban majdnem szakadatlanul esett. A védő szárnyékok hiányának s a legénység azokat galyakkal és sátorponyvákkal igyekszik pótolni. Előnyomulásnál a sziklák a sárbaragadnak s a magaslatok ellen intézett roham folytonos elesésből, bukásból, elbukásból áll. Annál többre becsülendők azok az eredmények, amelyeket a német csapatok értek, amelyek április 2. óta szünet nélkül a legerősebb küzdelemben állnak s csak a husvétii ünnepektől mostanáig tizenhárom orosz foglyot ejtettek.

Tüzérpárbaj az Aldunánál

Bukarest, április 22.

A „Seara“ tudósítója jelenti Turn-Szeverinből április 18-án: Ma éjszaka 11 órakor heves tüzérharc volt az osztrák-magyar, valamint a tekiai szerb ütegek között. A tüzérpárbaj egész éjszaka tartott. Ma délután a határmenti szerb Kladvóban arról értesültem, hogy az osztrák-magyar nagykaliberű ágyúk tüzelésének jelentős eredménye volt. Az ágyúk elpusztították a Tekia-hegyen levő erőd-ségeket, amelyek a szerbeknek igen jó fedezékül szolgáltak.

A Dardanellák ostroma

Bécs, apr. 22.

Bukarestből jelentik: Athénből érkező jelentés szerint a Dardanellák előtt álló angol-francia hajóraj újabb készülődéseket tesz, hogy megtámadja a Dardanellákat. Angol ügynökök a görög kikötőkben az utóbbi hetekben minden kéznél lévő szállítóhajót, amelyek magántulajdonban voltak, igen magas áron megvásárolták s e hajókat a mudrosi-öbölbe rendelték. Lemrosban, valamint a többi szigeten, amelyet a szövetségesek megszálltak, az összes csapatokat szállítóhajókra rakták. Ezzel egyidőben Amade tábornok francia csapatait, amelyek Alexandria mellett fektüdtek, ugyancsak hajóra tették és a Dardanellák irányában utnak indították.

A legutóbbi napokban történt kisebb hajómozdulatoknak állítólag nem volt egyéb célja, minthogy ébren tartsa a törökök védelmét. A Dardanellák ellen intézendő újabb akció a fekete-tengeri orosz hajórajjal egyetértésben fog történni, az orosz hajóraj ugyanis a Boszporus ellen fog támadást megkísérelni, még pedig az Odeszsaiban és Batumban összegyűjtött orosz szárazföldi csapatok támadásával egyidőben. Ugyanebben az időpontban az angol-francia flottilla megkezdi tevékenységét Szmirnánál és Vurdánál. E hajómozdulatokkal egyidőben támadást kezdenek mindama csapatok, amelyek e pillanatban a törökök ellen rendelkezésre állanak.

Berlin, apr. 22.

A „Kölnische Zeitung“-nak jelentik Szófiából: A szövetséges flotta tegnap ágyutüzet indított az enoszi- és a sarosi öböl közötti partvidék ellen. Miután a szövetségeseknek nincs elegendő szárazföldi csapatuk a partraszállításhoz, ennek a tüzelésnek semmi jelentőséget sem lehet tulajdonítani.

Hereföld

a gacsibai tanyámon kaszálásra kiadó. Rózsa krumpli 13 korona. Szép hófehér nagyfejű fokhagyma 120 kor. per 100 kgr. kapható. MANDL ZSIGMOND.

Hirdetmény.

A makói ref. egyház gondnoksága közhírré teszi, hogy az ó- és új-temetőben kivágtott nagyobb mennyiségű akácfa 1915. év apr. 25-én délután 2 órakor árverésen eladja. Mely árverésre a venni szándékozók tisztelettel meghívattak.

Az árverés kezdődik az ó-temetőben f. hó 25-én délután 2 órakor, az új-temetőben délután 4 órakor.

Makó, 1915. apr. hó 19.

Veres Sándor,
gondnok.

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése

A képviselőház ma rövid ülést tartott, amelyen megállapították a kormány legutóbbi előterjesztett törvényjavaslatainak napirendjét.

Az ülést háromnegyed tizenegykor nyitotta meg Beöthy Pál elnök. Előterjesztett néhány kérvényt és jelentést és aztán a bizottságok előadói tették meg jelentéseiket.

Hegedüs Kálmán az igazságügyi bizottságok nevében a sajtótörvény 61. szakaszának módosításáról szóló javaslat bizottsági jelentését terjesztette elő.

Jakabffy Elemér a hazaárulók vagyonának elkobzásáról.

Blás József a kivételes törvény némely intézkedésének megváltoztatásáról.

Rakovszky Iván a mandátumok meghosszabbításáról, a törvényhatósági választásokról, a főrendi névjegyzék összeállításáról, némely megye pótdózájának felemeléséről és belügyminiszeri jelentésekről szóló közigazgatási bizottsági jelentést.

Hámory László a Cunard engedélyének visszavonásáról, végül

Simon Elemér a népfelkeltési törvényjavaslatokról szóló bizottsági jelentést terjesztette elő.

Beöthy Pál elnök javasolta, hogy a Ház legközelebbi ülését április 26-án, hétfőn délelőtt 10 órakor tartsa és tüzze ki napirendre: 1. a népfelkeltés kiegészítéséről, 2. a népfelkeltőknek galiciai és bukovinai csapatok pótlására vonatkozó törvényjavaslatokat és végül 3. a honvédelmi miniszter jelentését a népfelkeltés mikénti felhasználásáról.

Gróf Tisza István miniszterelnök kijelenti, hogy hozzájárul az elnök javaslatához, de régebbi ígéretéhez képest felhasználja az alkalmat, hogy a Házat a munkarendre vonatkozólag röviden tájékoztassa. A dolog természeténél fogva első-sorban a honvédelmet érintő javaslatok tárgyalása szükséges. A mi pedig a további munkát illeti, arra vonatkozólag az a nézete, hogy a bizottságoknál levő javaslatok azok természete szerint három csoportba oszthatók és pedig igazságügyi, közigazgatási és pénzügyi javaslatokra.

Minthogy az igazságügyi bizottság előtt olyan javaslatok vannak, amelyeknek beható és hosszabb megvitatása várható és kívánatos, ennél fogva azokkal kell előbb végezni, a melyeket ez a bizottság nem tárgyal, illetve más bizottság már letárgyalta.

Előbb le kellene tehát tárgyalni a honvédelmi javaslatokat, azután a közigazgatási bizottság, a pénzügyi bizottság és végül az igazságügyi bizottságnál lévő javaslatokat. Ezt egyelőre nem óhajtja mint indítványt tekinteni, mert hisz esetről-esetre mindig megbeszélés tárgya lehet, hogy mi kerüljön napirendre, csak nagyjából akarta ígéretének megfelelőleg a Házat a tárgyalások sorrendjéről tájékoztatni.

Polónyi Géza: És az ülések ideje?

Gróf Tisza István: Erre vonatkozólag újabb eszmét nem hallot-

tunk. Egyik és talán legfontosabb óhaj, hogy gyorsan végezzünk a javaslatokkal. Az ó egyéni nézete mindenesetre az, hogy a Ház alaposan, de gyorsan végezze el munkáját. De elvi vagy politikai szempont nem jön figyelembe, csak az, hogy a fontos javaslatok mielőbb elkészüljenek.

Beöthy Pál elnök kijelenti, hogy ellenvetés hiányában az ó javaslatát a Ház elfogadja:

Az ülés fél-tizenkettőkor véget ér.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Április 23. Péntek. Róm. kath. Béla pk. Protest. Béla pk. Görög-orosz apr. 10. Terenciusz. Nap kel 5 óra 00 percek, nyugszik 6 óra 58 percek.

Időjárás. Lényegtelen hőváltás és sok helyütt esapadék várható. Sürgönyprognózis: Hűvös, sok helyütt esapadék. Déli hőmérséklet 8-2 fok C.

Akcióba lép az ellenzék. A függetlenségi pártok Károlyi Mihály gróf elnöklésével értekezletet tartottak. Az elnök kijelentette, hogy a kormány a háboru alatt is folytatta a tulkapásokat, a törvénytelenégeket, sőt a most beterjesztett javaslatokat korteszélokra is felhasználja. Ezért elhagyják a passzivitást és a legerősebb ellenzékieskedést kezdik. Hasonlóképp beszélt Apponyi és Batthyány, aki általános választójogot, teljes sajtószabadságot követelt s a képviselőházi sajtócenzurát is szóvá tette. Bakonyi alelnök a függetlenségi pártok teljes harmóniáját konstata-
lta.

A fiatal népfelkelők bevonulása. A népfelkeltésre kötelezetteknek az 1886. évi XX. törvényeik alapján történt általános behívása folytán a m. kir. honvédelmi miniszternek folyó évi 5000. számú rendelete következtében mindazok a népfelkeltésre kötelezett magyar állampolgárok, akik 1891. és 1895. években születtek és az 1915. évi február hó 18-tól március hó 24-ig terjedő időben megtartott népfelkeltési be-mutató szemlén vagy a későbbi utóbe-mutató szemlén népfelkeltési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak, amennyiben névszerint fölmentve nincsenek, 1915. évi május hó 15-én a népfelkeltési igazolványi lapon föltüntetett m. kir. honvédkiegészítő, illetőleg es. és kir. kiegészítői parancsnokság székhelyére népfelkeltési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

A közönség figyelmébe. A földmívelésügyi miniszterium rendelete értelmében azon malomvállalatok, melyek lisztet, vagy őrleményt kizárólag az őrlőtető félnek házi szükségletére állítanak elő, és lisztet, vagy egyéb őrleményt eladásra nem őrlenek, úgy az előállított korpát, mint minden más őrlési hulladékot, (konkoly, magdara, stb.) tartoznak kiszolgáltatni az őrlőtetőnek. A többi malomvállalatok mindenféle korpát és őrlési hulladékot (konkoly, magdara stb.) kötelesek a gazdasági felügyelői utalványok alapján tett megrendelésekre forgalomba hozni,

a megrendelések időszertinti sorrendjében. Amennyiben a megrendelés készlet hiányában nem volna fogantatosítható, a megrendelő kivánságára köteles a malomtulajdonos ezt előjegyzésbe venni és a megrendelést a szállítás idejéről tájékoztatni.

A makói baromfitenyésztés.
Az alföldi városok között eddig Makó város baromfitenyésztése az első helyen állott. Nagy hasznára volt ez a közönségnek úgy a közfogyasztást, mint a baromfi kereskedelmet illetően. A legtöbb baromfit eddig a tanyákon tenyésztették. Ez évben a háború miatt a tanyai gazdálkodók nem rendelkeznek a baromfi nevelésére megfelelő táplálékkal és ami van, az olyan drága, hogy sokan nem tartják gazdaságosnak az ilyen drága étellemmel való nevelést. E miatt Makón ez évben, legalább a tanyákon erősen hanyatlott a baromfi tenyésztés. Ezzel szemben azt tapasztaljuk, hogy ez évben Makón bent a városban vett valamivel nagyobb lendületet a baromfitenyésztés. A közönség a baromfitenyésztés céljaira felhasználja az utcákon tenyésztő pázsítot, mely a baromfitenyésztésnél különben is elengedhetetlen. Mára években a rendőrkapitány szigorúan tiltotta a baromfinak az utcákon való legeltetését. Ebben az évben azonban a rendőrhatalóság vezetője látja az idő szigorúságát és át van hatva attól a tudattól, hogy minél jobban el vagyunk látva élelmiszerekkel, ellenségeink fölött annál könnyebben győzedelmeskedhetünk, ezért nem emel óvatot a baromfinak az utcán való legeltetése ellen, mi minden esetre dícsérendő dolog és azt mutatja, hogy a paragrafusokat az életkörülmények következményei szerint is tudja alkalmazni, vagyis úgy értelmezi, hogy a közönség létevéke a legelső törvény.

Az udvarok tisztántartása.
A városi rendőrkapitányi hivatal hivatkozva a bekövetkező járványos betegségekre, szigorú rendeletet adott ma ki, melyben felhívja a város lakóit, hogy udvaraikból a trágyát és mindenféle szemetet haladéktalanul kitakarítsák. Aki a rendeletnek nem tesz eleget, azt szigorúan büntetik.

A burgonya készletek átengedése.
A hivatalos lap mai száma közli a miniszteriumi rendeletet, a burgonyakészleteknek az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedése és e célra a burgonyáért követelhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában. E rendelet szerint a többi gabonafélékre vonatkozóan az év januárjában kiadott rendelkezések megfelelően kiterjednek a meglévő burgonyakészleteknek bejelentésére, feltárására és az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedésére is. Az a legmagasabb ár, melyet a birtokos a burgonyakészletnek az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedésénél követelhet, métermázsánként 11 koronában állapítatik meg, amely legmagasabb ár magában foglalja a rakodóállomáshoz való szállítás költségét is. Ez a legmagasabb ár nem terjed ki a burgonyának az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedése körén kívül eső forgalomban történő eladásokra. A rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországra nem terjed ki.

A hadifoglyok felhasználása

A földmivvelésügyi miniszter leirata Csanádmegyéhez

A földmivvelésügyi miniszter most közölte az alispánnal azokat a feltételeket, amelyek mellett az egyes községekben a gazdasági munkák végzésére hadifoglyok alkalmazhatók. A miniszter közérdekű rendelete többek között ezeket tartalmazza:

Egyes birtokosoknak, akik legalább 200 hadifoglyot óhajtanak saját gazdaságukban alkalmazni, az illetékes főispán útján kell a kérvényt a honvédelmi miniszterhez címezve a Hadfelügyeleti Bizottsághoz beadni. Abból a célból hogy a gazdasági munkák elvégzése a közép- és kisbirtokosok gazdaságaiban is biztosítható, a hadifoglyok községek, városok részére is rendelkezésre bocsátatnak és így a hadifoglyok olyan gazdaságokban alkalmazást nyerhetnek, hol a gazdasági munkák elvégzésére csak kisebb munkaerőre van szükség. A községeknek, városoknak rendelkezésre bocsátható foglyok száma 30-nál kisebb nem lehet. Minden foglyocapatot a létszám tíz százalékának megfelelő katonai felügyelő személyzet kíséri, tehát legalább egy altiszt és két közlegény. A hadifoglyok a többi gazdasági munkástól és eselétől elkülönítve szállásolandók el.

A hadifoglyok megérkezésük alkalmával hatósági orvos által megvizsgálandók és legalább két hetenként a hatósági orvos által megszemléltetnek.

A község a hadifoglyok igénybevételeért a hadvezetőségnek semmit sem tartozik fizetni munkabér fejében. A község elöljárósága azonban köteles a hadifoglyok megfelelő elszállásolásáról és az élelmezéséről gondoskodni. Az élelmezési költség fejében térítésként a hadvezetőség a közigazgatási hatóság által megállapított összeget fizetni a községnek. A községi elöljáróság azokat a költségeket is tartoznak viselni, amelyek a felügyelő személyzetnek és a hadifoglyoknak vasuton, vagy hajón való szállításából származnak.

Indokoltnak mutatkozik, hogy a község a hadifoglyok igénybevételeit illetően már előzetesen megállapodjék a munkaadók által elvállalható kötelezettségekre nézve és a felmerülő költségeknek aránylagos megtérítésében.

Az alispán ezt a rendeletet közölte az összes főszolgabírákkal és egyben felhívta őket, hogy a helyi viszonyok mérlegelésével tegyenek mielőbb indokolt javaslatokat azon összeg megállapítására, amelyet a hadvezetőség a községnek a hadifoglyok és a felügyelő katonai személyzet napi élelmezése fejében megteríti.

Hereföld 100 hold kiadó Iritz Miksánál.

SZINNHÁZ

Színházi műsor

Szombaton megnyitó előadás. Itt először! „Timár Liza“ bérlet.

Vasárnap délután olesó helyekkel: „Gyimesi vadvirág“ népszinhü.

Vasárnap este itt először! Révész Ilonka és Kellen Rózi felléptével: „A kis király“ nagy operett. Bérlet: „Jó éjt Muki!“ bérlet.

Hétfőn másodszor! „A kis király“ bérlet.

Kedden itt először! Csak felnöttek számára! Nádas József felléptével: „Jó éjt Muki!“ bérlet.

Szerdán itt először! Vígshízi kabaret. „Akik itthon maradtak“ „Lohengrin“ „A háromszög“ Az összes elsőrendű tagok fellépte.

Csütörtökön itt először! „Jönnek a németek“ bérlet.

* A színházi pénztár nyitása.

Szombaton reggel nyílik meg a színházi pénztár, ahol már egy a szombati „Timár Liza“ bemutató előadására, mint a vasárnap délutáni „Gyimesi vadvirág“ és a vasárnap esti „Kis király“ nagy operett bemutató előadására már lehet a jegyeket előre váltani.

* Révész Ilonka és Kellen Rózi első fellépte. Szintársulatunk két kiváló új primadonnája: Révész Ilonka és Kellen Rózi a vasárnap esti „Kis király“ bemutató előadásán fognak először fellépni.

* Olcsóbbak lettek a karzati helyek. A színház igazgatósága úgy intézkedett, hogy a mostani tavaszi színiidényre a karzati ülő és állóhelyek árait leszállította. E szerint már a szombati megnyitó előadástól kezdve a karzati ülőhely I. sor 80 fillér, a II. sor 70 fillér lesz és a karzati állóhelyeket az eddigi 42 fillér helyett 32 fillérért fogja árusítani a színházi pénztár. A színház igazgatóságának ezen okos és méltányos intézkedését bizonyára gyakori és tömeges látogatással fogja meghálálni a karzat közönsége. Végre valami, a mi ebben a drága világban olcsóbb lett.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(887)

99. fejezet.

Osszebeszélések.

Ez iszonyu botrány!
Ez gyalázat!
És a nagyközönség hallgat!
Miért késnek a felháborodott közvélemény öklei?

Miért nem döntjük halomra ezt a korhadt rendszert, melyben a tudatlanság jár karöltve a korrupcióval?

Ezek az izgató cikkek nem is tévesztették el hatásukat.

Legelsőnek is az egyetemi ifjúság állott ki tüntetni a tehetetlen rendőrség ellen.

A proletárok egész serege csatlakozott a sereghez, mely a rendőrségi épület elé vonulva, hatalmas lehurrogatta Bombinit.

Már most csakugyan tenni kell valamit a tolvaj kézrekerítésére nézve.

Bombini kétségbeesetten járt fel s alá szobájában és kezeit tördelve, mondogatta magában:

— De honnét vegyek én egy jó eszmét?

Egy királyságot egy jó eszméért.

Volt a rendőrtisztek között egy fiatal ember, aki már több alkalommal bebizonyította rátermettségét, csak hogy mégsem tudott előre menni, mert közvetlen előjárói minden sikert és az azzal járó dícsőséget kizárólag a maguk számára foglaltak le, neki azzal törülvén ki a szemét, hogy ötven vagy hatvan lira jutalmat adogattak neki minden évben.

A rendőrfőnök elgondolta magában, hogy hátha mégis kisüthet valamit ez a fiatal ember s magához hívatta őt.

— Kedves Trebelli, mondá igen barátságosan, hogy érzi magát?

— Oh, köszönöm a szíves érdeklődést!

(Folyt. köv.)

Kiadó hereföldek.

50 kis hold hereföld és ugyanott jó, száraz

hereszéna eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt Breuer Dezső kereskedő, Ott Károly cégnél.

Vetni való és főzésre alkalmas

szép, nagy burgonya

kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

HERE SZÉNA és MARHÁNAK való, valamint herésárpa-szalma

kapható I RITZ MIKSÁNÁL olcsó árban.

POÓR ENDRE

gyógyászorvosnál kapható Makón

VILMA CRÉM

gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer, szeplő, májfolt, ara- és kérvörösség és mindenféle bőrtisztatlanság ellen

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajfjító szer.

Ára: Vilma krém 1 korona, Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajfjító 1 korona piperezszerék több kiállításos eredménnyel lettek kiállítva.

A legmagasabb árban vásárol szalonját,

háziszappant

és zsirt

Iritz Miksa, a megyeházzal szomban.

Makulatur-
papir kapható kisebb
és nagyobb mennyi-
ségben kiadó hiva-
talunkban.

Egy ügyes, megbízható
pénztáros kisasszonyt
felvesz Iritz Sámuel özv. cég.

Kiadó földek
közel a városhoz !

Hagymának, szabad gyökérnek,
dinnyének, lucernának. Tuda-
kozódni lehet: Iritz Sámuel özv
cégnél.

Egy ügyes, jóra való flut
tanulónak
felvesz e lap kiadóhivatala.

Van szerencsénk a jégvásárló tisztelt kö-
zönséget értesíteni, hogy

a jéggyártás kezdetét vette

és a jég árát f. évi április hóra követke-
zően szabtuk meg: Üzleti célokra 12 és
fél kilón felüli vásárlásoknál a malomban
átvéve különként 3 fillér. Magánhasználatra,
a házhoz szállítva kisebb mennyiségben,
különként 5 fillér.

Zeitler gőzmalom r. t.

Értesítés.

Miután a jelenlegi hadi
állapot férjemet is fegy-
verbe szölytolta, így az
üzlet további vezetése
reám maradt. Kérem a
tisztelt óra-, ékszer-ve-
vő és javíttatni szándé-
kozó közönséget, for-
duljon hozzám a legna-
gyobb bizalommal. Pon-
tos és lelkiismeretes ki-
szolgálásról írásbeli jót-
állást vállalok.

Előnyös áron

szerezhetni be minden-
féle kivitelben zseb- fal
órákat, arany- és ezüst
ékszereket, villanyoszeb-
lampákat, beszélőgépet
és szemüvegeket.

„DOXA“ óráim min-
denkinek ajánlom.

Tisztelettel:

Szentmiklósi Ferencné.

Ha sikeresen akar hirdetni, hirdessen

A „MAKÓIFÜGGETLEN UJSÁG“-ba.

Levelek jöttek Przemysl-ből

még pár hónappal ezelőtt is minden asszonynak, kinek férje ott volt. Le-
velek, néhány sorból állók, de annál többet mondtak. Hiszen minden
sorát, minden betűjét könnyeivel öntözte a derék férj, a jó apa, a ked-
ves testvér. Hozzánk is érkezett levél, de még annál több fénykép a hő-
sök nagy arckép-albumában való elhelyezés végett, mert mindenki látni
akarja hozzátartozója arcképét egy ilyen diszes albumban. Ha majd a
férjek ismét életjelt adnak magukról, akkor

minden asszony írhat levelet

a harctéren küzdő vagy fogságban levő urának és megírhatja neki, hogy
fényképét már beadta kiadóhivatalunkba, hogy azt megőrökiük a többi
sok száz hő arcképével együtt a hősök nagy arckép-albumában. Most,
miután a harmadik csoport fénykép-gyűjést megkezdtek, mindenki hozza
be hozzátartozója arcképét, hogy ki ne maradjon a hősök arckép albu-
mából, mert a háboru elmúltával nem fogadunk el több fényképet, akkor
már kéznél lesz a diszes album. Az az asszony, aki már behozta vagy
behozza férjének akar katoná, akár civil fényképét, egész nyugodan írhat és

küldhet csomagot az urának,

nem kell neki attól tartani, hogy az ő férjének arcképe kimarad a többi
hősök közül. Mert egy ilyen diszes album nem más, mint egy szép em-
léktárgy, mit ha felnyit az ember, élethűen előtte van az, akit legjobban
szeret és egy ilyen emléktárgyat a háboruból vissza térő hősök is öröm-
mel fogadnak. — Kiadóhivatalunk elfogad arcképeket a nap bármely sza-
kában és szívesen ad felvilágosítást minden erre vonatkozó kérdésre.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett gyorsajóján, Makón.